

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 8 korona. — Félévre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Bárvárth Gyula
felelős szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 80. szám.

Kéziratot vissza nem adunk.
Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

Vörösmarty emlékezete.

Szép nap virradt föl Szigetvárra pünkösdi első napján. Ez a nagy ünnepnap a hála, a kegyelet és emlékezés ünnepe volt; mert Vörösmarty Mihálynak a lánglelkű költőnek itteni látogatása emlékére a vár falába elhelyezett márványtáblát lepleztük le.

Daczára annak, hogy az ünnepség lezajlott, nem mulaszthatjuk el, hogy e lap hasábjain megegyezzen meg ne emlékezzünk a költő királyról.

Vörösmarty Mihály azoknak a kevés számuaknak sorából való, kikre rá mondjuk, hogy lánglelkűek. A „Szózat” költője hazánk első dalmoka volt s oly nagy, mint Arany János az epikus és Petőfi Sándor a lyrai költő. Ők képezik a magyar költészet megdicsőült triumvirátusát. De kétségtelen, hogy Vörösmarty taposatlan utakon járt s Petőfit, a legnagyobb lyrikust is elsősorban Ő inspirálta. A fiatal Petőfi, ő hozzá vitte első verseit. És mert Vörösmarty volt az, ki a magyar költészet mai színvonalát gyönyörű verszettjeivel megkezdte, ezért illeti őt meg

az az elismerés, mi egyenlő a másik két nagy költő (Arany és Petőfi) iránt érzett elismerésünkkel.

Sőt Vörösmartyt nem az idők tették nagygyá, mert mint láthatjuk, neve egyforma fényesen ragyog most is az idők multjából és az ő működése nemcsak a múlté, mert hisz mindennap énekeljük, minden ünnepi alkalomkor levett kalappal zengjük a zsolozsmát.

Hazádnak rendületlenül
Légy hive őh magyar!

Vörösmarty Szózatával is halhatatlanná tette nevét, mert nincs magyar ki ezt nem ismeri és nem tudja. Tehát e nagy magyar poéta emlékének és dicsőségének hódolt a mostani ünnepkor ez ország, Szigetvár és vidéke közénsege. Ez az ünnep méltóan nőtte ki magát a nagy ünnepelthez. Mi büszkék vagyunk rá, — mi is tettünk.

De nem jó magyar politika az, mely nem becsüli meg a magyar irodalmat és a magyar költészetet. Hisz a költészet is nagy hatással van a politikára és látjuk, hogy akkor születtek a legnagyobb poéták, mikor a haza veszélyben volt, mikor a magyar politika bajba került, mikor a magyar közérzetet mesterségesen elakarták nyom-

ni. Akkor keltek sikra semmiből, az ismeretlenség homályából a lánglelkű dalmokok, kik verseikkel felrázták a csüggedőket, buzdították a küzdőket, bátorították a habozókat.

Ilyen volt Vörösmarty Mihály is ki zengte:

Mert jönni kell, s jönni fog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százszekrek ajakán!

És jött? — Igen! de még jönni fog egy jobb kor — s az lesz aztán a költő által megálmodott, megjövendő nagy ünnep!

Óh bárcsak adna a Magyarok Istene a jelenben is oly lánglelkű, édes szavú dalmokokat ez elárvult hazának, kik lelráznák fespedéséből e csüggedt nemzetet.

Becsülje meg tehát a nemzet az ő nagy költőjét, mert azzal csak önmagát becsüli meg-s legyen Vörösmarty emlékezete méltó az ő munkásságához. Legszebb honfi dalunkat a „Szózatot” ő írta meg, legyen áldott s dicső mindenkoron az ő neve és emléke.

Bárvárth Gyula.

Bucsu.

Írta: Ambrus Zoltán.

Édes szerelmem!

El kell szánnom magamat rá, hogy először életemben igaz és őszinte legyek hozzád. Ez örütség; hisz a tulajdon kezemmel fojtom meg a szerelmünket, azt a mi előttem a legkedvesebb és legdrágább a világon. Édes kedvesem! Soha se keresd a tökéletes igazságot és a meztelen őszinteséget! A leplezetlen igazság a szerelem halála és halála mindannak, amiért élni érdemes.

Brabanti Elzának és a kékszakállu herceg naiv feleségének nem volt igaza. Az elzárt kamrák maradjanak zárva örökkön! . . . De mit beszélek neked össze vissza?! . . . Te jó vagy, olyan jó, hogy sohase gondoltál semmiféle titokra. Mindezt rémülettel, sóbálványnyá meredve olvasod.

És mégis szét kell tépni minden illúziódat.

Látod, ilyen nyomoruság az élet! . . . Az a kit előtted Pálnak neveztem, elvisz magával messzire, egy más világrészbe. Miért? Mert nincsen más választásom. Hazudtam neked; nem gyűlölöm, nem utálok

őt. Ő az én egyetlen barátom. Mert Te, Te az üdvösségem voltál! Ha azt mondom, hogy ő az egyetlen barátom, értsd úgy, hogy ő az én egzisztenciám. Mert nélküle az utca szeméje vagyok, akit Te — életem! . . . boldogságom . . . — undorral taszítasz el magadtól!

Az akit előtted Pálnak neveztem, nagyon jó hozzá. Egy kicsit szeretet is, önzésből, megszokásból és kényelem-szeretetből. Kellek neki úgy, ahogy vagyok . . . Ugy-e nem hinnéd? Tudott rólad s mégse hagyott el emiatt! Őt nem csaltam meg, mert csak Téged szeretlek! . . .

Szóval: neki mennie kell s én követem őt. Mit tehetnék egyebet? Ahoz, hogy megöljem magamat, gyáva vagyok. S az a mit most teszek, nem sokkal kevesebb az öngyilkosságnál.

El kell válnunk, drágám, örökre!

Egy pillanatig kísértésben voltam, hogy: el foglak hagyni bucsuszavak és e rémitő vallomás nélkül. S ha így cselekedném: nem vesztenék el mindent. Megőrizném emlékemet s neked, az utolsó óráig, megmaradna egy boldogító érzésem: az, hogy van valaki a világon, aki úgy gondol rám,

mint a hogy az első ember gondolt az elvesztett paradicsomra.

De nem hallgatok a kísértésre. Ha eltűnném, egy szó, e borzasztó levél nélkül, azt hinnéd, hogy meghaltam. Nem én akit nem ismersz, ha nem akit szerettél! . . . Megsiratnál, meggyászolnál . . . s hidd el, hogy az én nyomorult hiúságomnak semmi se hizeleghetne jobban, mint hogy ha valaki megsiratna, mint ha Te siratnál meg, aki kedvesebb vagy nekem mindennél e világon!

De akkor sokat, nagyon sokat szenvednél miattam, édes szerelmem! Boldogtalan-ná tennélek egész életedre. Szerelmünk örök életivé válna — mert kit szeretnek jobban, mint a halott szeretőt? — nem felejteneél soha, az enyém maradnál örökkön, de nagyon szenvednél! S én nem akarom, hogy szenvedj; sokkal jobban szeretlek.

Igy: megutálsz és elfelejtesz. Egy kicsit így is szenvedni fogsz: megátkozod emlékemet és egy egész életen át szegényen és gyűlölettel fogsz gondolni azokra az órákra, a melyek nekem a boldogságot jelentették. De lassankint elfelejtesz; nem teszek örökre boldogtalaná

József főherceg halála.

Hetvenkétéves korában, kinzó betegség után meghalt József főherceg és a magyar nemzet a maga halottjaként gyászolja őt.

Hivatása az volt, hogy miként az „összbirodalom“ valamennyi néptörzsének juttatott a központi gondviselés egy-egy főherceget, a magyar „néptörzs“-nek is meg legyen a maga főhercege.

József főherceg ezt a hivatását lelkiismeretesen be is töltötte és bárha nemzeti életünkbe nem is avatkozott be mélyebben, sok nemzeti vonásunkat szerencsésen egyesítette magában. Nagybbszerű alkotások nem fűződnek emlékéhez, de személyes érdeklődésével sok jótékony mozgalomnak volt védnöke, a magyar művelődést pedig egy cigány-grammatikával gyarapította. Ez utóbbi működéséért őt a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagjának választotta. Közöttünk élt, közöttünk járt-kelt, ismerte itthon mindenki és népszerűség övezte.

A magyar közvélemény a „legmagyarabb főherceg“-nek nevezte el, ami csak azért nem volt egészen találó, mert azt sejtette, mintha — több magyarabb főhercegünk is lett volna. Pedig ő volt az egyetlen. Ez ország fiának tekintette magát és ez teszi, hogy halála őszinte részvét visszhangját kelti országszerte. Halóporában is közöttünk fog pihenni. A budavári családi kriptában helyezik örök nyugalomra és temetésére mely holnap lesz, a király is Budapestre jön.

Vörösmarty ünnep.

— Emléktábla leleplezés. —

Végre elérkezett, de el is mult a nagy nap, mely ami kétszeres ünnepünk volt. Hazafias lelkesedéssel és kegyelettel ünnepeltük pünkösdi vasárnapján Vörösmarty Mihálynak a lánglelkű költőnek emlékét. Ugyanis ezen napon leplezte le Szigetvár és vidéke közönsége a Vörösmarty-emléktáblát, a melyet a roskadozó várfalába illesztettek.

Szükségesnek véljük utoljára is egy kis

visszapillantást vetni a mai ünnepség keletkezésére s azután magáról az ünnepélyről referálunk t. olvasóinknak.

Az emléktábla története.

A Vörösmarty szigetvári látogatását megörökítő emléktábla története összeforrt lapunk életével. Ennek hasábjain jelent meg az első felhívás, itt látott napvilágot a többi lelkesítő és bíráló cikk, lapunk számolt be minden ez ügyre vonatkozó eseményről s az utolsó szó is íme a mienk.

Nagy ünnep küszöbén állott a nemzet, mikor a mult héten fölavatott emléktábla terve megszületett. Vörösmarty születésének 100-ik évfordulójára készültünk, mikor 1899 év végén a „Delsomogy“ egyik számában lelkes cikk jelent meg, mely emlékezetbe hozta a költő látogatását s a közeledő nemzeti ünnepre utalással arra hívott föl, hogy állítsunk emléket e látogatásnak. Ezt követte 1900 nyarán egy másik cikk, mely a vakációzó diákságot lelkesítette, hogy tartsanak valami mulatságot s annak jövedelmét adják e célra. Meg is történt, a diákok gyűjtése lett az alap, melyhez a későbbi adományok csatoltattak.

Ezután hosszabb ideig lényegesebb mozzanat nem történt, de az emléktábla eszméje iránti érdeklődés ezért nem szűnt meg. Ennek az érdeklődésnek egy meghatározó és lelkes példájáról számolhatunk be. Hosszu időn át alhatatos következetességgel minden hónapban pénz adomány érkezett lapunkhoz, melyet az emléktábla költségeire küldött az ügy iránt melegen érdeklődő két uriember.

F. é. március 6-án a polgári iskola Bali Sándor tanár kezdeményezésére és vezetése alatt iskolai ünnepet tartott, mely újabb összeget juttatott az emléktábla alapnak. Önérzettel hivatkozhatunk arra, hogy ez ünnep iránt is lapunk keltette föl a közönségben az érdeklődést, buzditott és lelkesített több cikkben. Lapunkban ekkor megjelent közleményekben domborodott ki az a gondolat, hogy a létesítendő emléktábla műértékü, művészi kivitelü legyen, mert

a város híján van minden műalkotásnak, használjuk föl hát az alkalmat s Vörösmarty emlékének áldozván szolgáljuk egyuttal a város szépítést is. Ez okból további gyűjtést javasoltak cikkeink. Kár, hogy ez nem így történt. Voltak, akik szükségesebbnek látták az emléktábla mielőbbi létesítését a műértéknél és f. é. május havában Balogh József bíró és Vargha Sándor főjegyző egy értekezletet hívtak össze, hogy az emléktábla tervét valóra váltsák. Az értekezlet az emléktáblát Vogl pécsi kőfaragónál megrendelte s elhatározta, hogy pünkösdi napján adja át azt rendeltetésének, egyuttal az ünnep rendezésére 25-ös bizottságot választott.

E bizottság ugyancsak május hóban megállapította az emléktábla szövegét, kijelölte az emléktábla helyét a várfalán s előkészítette az ünnepet, melyen az emléktábla rendeltetésének átadandó s melynek lefolyását lapunk más helyén adjuk.

Itt még csak pár megjegyzést teszünk. Ismételjük: örökre kár, hogy az emléktábla létesítésével a művészi szempontot, melyre lapunk figyelmeztetett, egészen mellőzték. Viszont azonban kiemelhetjük, hogy az emléktábla leleplezése nem eshetett volna jobb időre. Akik az emléktábla megvalósítását sietteték tudtukon és akaratkon kívül eszközökké lettek a nemzeti Geniusz kezében arra, hogy az ünnep ne csak valami langyos, lapos, semmitmondó kegyeleti tény, hanem a nemzetet átható törekvések mellett lelkes, hazafias tüntetés legyen. Zichy Jenő gróf, Dr. Pete Márton és Dr. Horváth József beszéde az ünnepnek ezt a jelleget sokfelé-kép kidomborította.

Bármennyire sajnáljuk is, hogy az emléktábla nem olyan a milyennek lennie kellett volna, azt szívesen beismerjük, hogy az emléktábla leleplezési ünnepe olyan volt hogy benne és általa Szigetvár közönsége társadalmi uton is kifejezte, hogy hű marad a nemzet nagy ideáljaihoz és törekvéseihez.

Hald tehát.

Őt nem hívják Pálnak, s az én nevem nem Sarolta. Nem a férjem; nem voltam asszony soha. Nem vagyok az akinek ismeresz; meg se ismernél, mikor aranyárgára festem a hajam.

Hogy miért csaltalak meg, amikor először láttuk egymást, magam se tudom tisztán. Emlékszel első találkozásunkra? Egy vasuti kupében ültünk s nagyon sok virág volt az ölemben. Összetévesztettél a virágaimmal, s azzal a tisztelettel néztél rám, amely sohase egy női lénynek, mindig az egész női nemnek szól. Ez a babona úgy látszik a szent életű anyák öröksége. Csak a legkülömb férfiak tudnak így nézni! azok is csak a te korodban.

Valami delirium fogott el akkor, éreztem, láttam előre az egész jövőt. Lehetett-e erőm, hogy előre szét romboljam életem első és utolsó regényét? Lehetett-e erőm, hogy kiábrándítsalak? Szerettelek az első percztől fogva.

Nem is sejtetted, milyen boldogan adtam volna oda magamat már akkor este, mikor először sétáltunk végig ott az elhagyatott fürdőhely hársfa-allján! . . . De

nem akartam megfosztani magam a tökéletes boldogságtól és téged még kevésbé. Azért kérttem magam olyan sokáig. Egyszer azt mondtad, hogy az ajkaim formájában van valami, aminek még nem láttad mását; hangtalanul is esőkről beszélnek. S én sokáig nem beszéltem csak szerettelek.

Aztán hazudtam. Azt mondtam, hogy férjem van aki elhanyagol s akit gyűlölök. De tehettem-e mást? Úgy tetszett, mindaz, ami velem történik: álom. Nem akartam felébredni, nem akartalak felébreszteni.

Megcsaltalak, de mennyi boldogságot köszönök ennek a csalásnak! Azt a három hónapot, a melyet Róbert — Róbertnek hívják — évenként a külföldön szokott tölteni, kiszakítottam nyomorult életemből s átváltottam olyanná, aminőnek nem születtem. Hűségessé, odaadóvá, jóvá, nem igaz? A hogy elutazott, lemostam magamról a festéket s hozzád siettem. Szeretődnek, mert úgy akartad, De szolgálód lettem volna, ha parancsolod . . .

S úgy jötttem, hogy elveszítelek! . . . Az az ember, aki, már a maga módja szerint, de mégis csak szeret s akinek sok gyöngédségéért sok hállával tartozom, egy-

szer rájött titkunkra. Annyira oda voltam a kétségbeeséstől, hogy megszánt s nem lökött el magától. Te is szánsz egy kicsit, ugy-e? Egy kicsit?

Ha látnál, amikor ezeket a sorokat írom. Megvallani neked, hogy minden, minden hazugság volt! És mégis meg kell lennie.

Emlékszel, milyen rosszul lettem akkor este, mikor egy újságból megtudtad, hogy a szegény Viktor meghalt? Egy hetaeráról kezdted beszélni, akiről sokat hallottál, a Viktor nevével kapcsolatban. S valami vad harag szólt a szavaidból, sohse láttalak olyan-nak. Majdnem összeestem a halálos rémület-től; azt hittem, vadul kalapáló szívem kiabálja szörnyü titkomat.

Most már tudsz mindent. Minden hazugság volt, borzasztó hazugság.

Csak az nem volt hazugság, hogy szerettelek, s hogy szeretni foglak örökkön.

És néha azt képzelem, hogy nem is csaltalak meg oly igen . . . Barna hajamat csak Te láttad olyannak aminő; s csak Te láttál annak amivé lettem volna, ha az emberek mind olyan jók, a mint minő Te vagy!

Ne átkozzál nagyon, inkább száuj egy

Az előkészületek.

Szombaton délután már zászlódiszt öltött városunk. Az Almás patak hidján pedig *Muszely* Ágoston festő és rajztanár fáradozott a két remekül sikerült diadalív felállításán, sőt ugyiszolván az egész díszítő munkák az ő művészi érzékét dicsérik. Másfelől pedig *Bali* Sándor tanár fáradságot nem ismerő buzgalommal dolgozott az ünnepély sikere érdekében. Az eredmény nem is maradt el. Minden jól sikerült.

A fogadtatás.

Az ünnep előestéjén nagyszámu közönség várta a Budapestről érkező vonatot, melyen városunk illusztris vendégei *Zichy* Jenő gróf és kerületünk képviselője *Olay* Lajos érkeztek. Amint a vonat berobogott az állomásra, harsány éljenzés hangzott fel s a kiszálló *Zichy* grófot és *Olay* képviselőt nagy óvációkban részesítette az egybegyűlt közönség. Az érkező vendégekkel (*Zichy* gróffal) együtt jött még *Vértessy* József a székesfehérvári Vörösmarty kör. igazgatója. Amint a vendégek a perroure léptek, előállott *Balogh* József városbíró az emléktáblabizottságának elnöke s rövid de szívélyes szavakkal fogadta az érkezőket.

Avendégek ezután szállásaikra hajtattak, a közönség pedig a Korona vendéglő nyári helyiségébe vonult és várta őket. *Olay* képviselő és *Vértessy* József társaságában csakhamar megjelent *Zichy* gróf és melegen üdvözölte a tiszteletére egybegyűlteket. A vacsora után, a fehér asztalnál megeredt a diskurzus, amely azonnal megszünt, midőn a nagytudományu gróf ázsiai utazásából mondott el egyes epizódokat, melyeket a jelenlevők a legnagyobb figyelemmel és élvezettel hallgattak. A társaság csak a késő esti órákban oszlott szét.

Az ünnep reggelén.

Kissé borongós, hűvös volt az idő pünkösdi első napján. Azonban később kiderült s verőfényes napsugár hinté melegét. A vidéki vendégek, élükön *Zichy* gróffal és *Olay* Lajos képviselővel s azok kíséretével, városunk nevezetességeit tekintették meg. Benn a várban *Mandeville* Frigyes ispán kalauzolta a grófot, ki mindent a legapróbb rész-

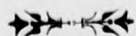
kicsit!

Néha elfog a kétség; elküldjeme-e ezt a borzasztó levelet? Oly édes volna tudnom, hogy sajnálsz, hogy halottnak vélsz, hogy szeretettel s a régi melegséggel gondolsz rám! De legyőzöm önzésemet, mert tudom, hogy ez a gondolat fájdalmasabb volna rád nézve mint: leszámolni a kinos igazsággal. Nagyon szeretlek.

Emlékszel-e mit mondal, mikor a szegény kis bárónőt exhumáltak s megláttad a halott fülében fülbevalót? Azt mondtad: „Mily ironia!“ Légy hozzám kegyesebb. S ha forró búcsú-csók helyett azzal válok el tőled örökre, hogy: szerelmünk emlékét elvisezem magammal, ne ismételd ezeket a ridog szavakat.

Isten veled örökre!
Te édes! Te drága!

Sarolta.

letekig a legnagyobb érdeklődéssel tekintett meg. A várból a templomba mentek, hol a történelmi (kupola festményt) Zrinyi kirohánását és a régi siremlékeket nézték meg. Innét pedig a polgári iskolába látogattak el.

Az ünnepély.

A reggeli órákban hatalmas mozsárdörgecségek adták tudtára a közönségnek a mai nap fontosságát. A fellobogozott utczák nagy csoportokban hullámozott a nép. A plebánia templom tornyában megkondultak az Isten tiszteletre hívó harangok, amire a közönség zsufolásig megtöltte a templomot, hol az ünnepi szt. misét *Fehér* Miklós pécsi áldozár mondta. Miso után pedig a Zrinyi emléktől a közönség az ünnepély színhelyére vonult, hol a küldöttségek és testületek elfoglalták a számukra kijelölt helyeket és várták az ünnepség kezdetét.

A Szózat elénekzése után mintegy 200 főnyi közönség előtt *Bali* Sándor szavaltta el hévvel és lelkesedéssel Vörösmarty „Szigetvár“ című ódáját.

Utána *Hegyessy* János főszolgabíró, az ünnepi szónok lépett az emelvényre és lelkesítő beszédben ecsetelte Vörösmarty nagyhorderejű munkálkodását, hazafias szellemű beszéde közben ezen szavakra, „Am most hulljon le a lepel!“ Mire (mozsár lövések hangzottak el a vár fokáról- s) a város szép koszorújával ékesített emléktábláról lehult a lepel. Erre a közönség lelkes éljenzésbe tört ki. Az ünnepi szónok beszéde befejezésében átadta az emlék táblát az előjárásnak, mint a műemlékek örököjének és *Andrássy* Sándor grófnak, mint a Zrinyi-vár tulajdonosának.

Most a székesfehérvári Vörösmarty-kör nevében *Zichy* Jenő gróf mondott köszönetet a meghívásért. Majd hazafias szellemű lelkesítő beszédben szólott Vörösmartyról, mint Zrinyi lantosáról. Visszapillantást vett a történelem nagy könyvébe, melyben azt látjuk, hogy nemzetünk folyton küzd az ellenségei ellen és igéri, hogy küzdeni is fog az önállóságért — szabadságáért. Hatásos szép beszédben összetartásra buzdítja a közönséget mert ugymond, ez ad erőt a kitartásra, melyre különösen ma és a közel jövőben oly nagy szükség lehet. Igéri, hogy e napot nem felejtí el soha s beszéde végén lelkeredéstől áthatva kívánja, hogy az általunk remélt győzelemhez, mielőbb jusson el a nemzet.

E szavakat zugó tapsvihár követte s éljen gróf *Zichy* Jenő kiállításokban tört ki a fel lelkesített közönség. A gróf meghatva szállott le az emelvényről s utána,

Pete Márton dr. a Somogyvármegye főszerkesztője, A Somogyvármegyei Berzsényi irodalmi társaság köldötte, tartotta meg magaszróptü és hazafias szellemű szónoklatát, melyből a következő szép részleteket adjuk:

A Somogyvármegyei Berzsényi irodalmi társaság küldött, hogy képviselőben szóljak e diszes ünnepségen; és, mig szívem a büszkeség miatt, hogy im', szavamra és Sziget figyél, majd szétfeszíti börtöne falát: lelkem szorongva érzi, hogy parány a te fénykörödben, büszke omladék! . . .

A Zrinyi lelke röpdös itt körül, ha lanyha szellő jár a tájakon; a Zrinyi kardja az süvöltöz itt, vihar ha dulja Sziget or-

mait; a Zrinyi örök honszerelme ég a napsugárban, mely reánk ragyog. . .

S itt járt a költő, ki a „Szózat“ot örök intésül írta népnek. . .

Vagy eljutott-e már e szép haza a békes révbe, melyről álmódott minden vitéze, ki vérét ontva a hon javáért küzdött s meghala? . . . Dehogyan jutott! A küsdés egyre tart, ha most nem is hajt vérvirágokat.

Vagy: nem azért él-e most is e hon kies vidékü bércsei között s a négy folyónak szépséges közén az istenadta nép, a jó magyar, mert mindig voltak példaképei és minidid tudott a multból venni, ha jelenéből már kifogyott a hit?

Te szép Szigetvár! Mindenegy köved, mit még a barbár idő meghagyott, legyen oltárkö, melyen honfiak áldoznak munkát, vért, vagyont s ha kell: életet a honért! És minden köved, mely most nyugodtan ül a ragasztékban, mit a századok kövé avattak: óh, minden köved sziklavá váljék, s zuzza össze azt, ki nem magyarként tesz, beszél, mikor a szent ügyért majd tenni, szólni kell!!

A tetszéssel fogadott szép beszéd után ismét egy remek és magas szárnyalásu, irodalmi színvonalon álló tartalmas beszéd következett, melyet

Horváth József dr. a Csurgói Csokonay ifj. kör nevében tartott. Beszéde keretében gyönyörűen ismertette Vörösmartyt a költő királyt. Majd hazafiaságtól duzzadó lelkesítő szavai mély hatást gyakoroltak a közönségre. Különösen a befejező részben ért el nagy sikert, — midőn a magyar nyelv teljes diadalra jutásáért fohászzkodott az egék urához, mert ugymond „Nyelvében van bölcsessége költészetében van függetlensége a nemzetnek.

Szavait zugó taps és éljenzés követte, melynek csillapultával a Zrinyivár birtokosának nevében *Duchon* Ödön ügyvéd a következő rövid — de szép beszéd kíséretében vette át az emléktáblát:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Ezen alkalommal midőn a hazafias kegyelet eposz költészetünk megeremítője, s ma is mestere Vörösmarty Mihálynak ezen történelmi emlékü falak közötti tartózkodását ezen emléktábla felállításával megörökítette, engem gróf *Andrássy* Sándor ur, a szigetvári vár hitbizományi birtokosa megtisztelő bizalma azon megbízásban részesített, hogy az ő nevében kinyilatkoztathassam, miként azon fennkelt érzelmeket, melyek ezen emléktábla felállítása és leleplezésénél közre hatottak, az ő szívében is fennen lángolnak.

Megbizattam, miként azon határtalan fajszeretettel fogva, melylyel a megdicsőült a magyar faj, és nemzethez viseltett, melynek a jórészt általa reconstruált nyelven irt halhatatlan költeményeiben, örökös kincseseitárunkban, oly örök becsüleg kifejezést adott, s a melyek a gunyhók lakóihoz, úgy mint a paloták szülötteihez a fajszeretettel az öszszetartozandóság érzetét teremtette meg, itt a hol a világtörténet legnagyobb hőse megdicsőülése helyén új inspirációkat szerzett. Az itt tartózkodása emlékére felállított ezen emléktábla lábaihoz, a kegyelet koszorúját letegyem s kinyilatkoztathassam, miként ezen emléktáblát nevében ezennel birtokba veszem és ezt úgy ő, mint utódai, az idők végeiglen épen és sértetlenül fenntartani fogják.

Beszéde végeztével az Andrássy gróf től a mai ünnepélyre küldött koszorút helyezte el az emléktáblán.

Ezután *Mandeville* Frigyes ispán meghívta a közönséget a várban lévő Zrinyi-muzeum megtekintésére s a Hymnus éneklésével a megható ünnep véget ért.

Tisztelgések

Az ünnepség lefolyása után a közönség lelkesülten tárgyalta az elhangzott beszédeket s egyszerre a muzeumot tekintette meg, másrésze pedig csoportokba verődve oszlott szét. *Zichy* gróf, pedig a plebánián levő lakásán pihent egy kissé és *Olay* képviselő vezetése mellett fogadta a nála tisztelő városi képviselőtestületet és előjáróságot, melynek nevében *Vargha* Sándor főjegyző, mint városunk illusztris vendégét üdvözölte a gróft, mire *Zichy* gróf szép szavakban köszönte meg a szíves vendéglátást. Erre *Olay* képviselő a tisztelőket sorban bemutatva a grófnak.

A képviselőtestület távozása után az ipartestület tagjai tiszteltek és *Farkas* György ipartestületi elnök üdvözlé a derek ipar gróft. *Zichy* gróf kimerítő válaszában az önálló vámterületről és nagyobb fontosságú ipar ügyekről szólott az iparosokhoz, kiket szintén *Olay* képviselő mutatott be. A tisztelő küldöttség távozásakor megjelente a magyar ipart mindenkor lelkesen támogató derek gróft.

Ezután *Zichy* Jenő gróf *Olay* képviselő, *Balogh* József városbíró, *Bárcvárh* Gyula lapunk felelős szerkesztője és a Vörösmarty kör derek igazgatója *Vértessy* József társaságában, körülbelül 3/4 óráig beszélgetett, úgy társadalmi, mint politikai dolgokról. Az élénken lefolyt eszmecsere után, a gróf a fentiekől kísérvé a bankettre ment.

Roboz István a Berzsenyi irodalmi kör elnöke a „Somogy“ szerkesztőjétől a következő távirat érkezett:

Hegyessy főszolgabíró

Szigetvár.

Vörösmartyt ünneplő illusztris társaságnak üdvözlöt, dicsőséggel. Szigetvár közönsége tündöklőn őseink erényeiben „Megfogyva bár, de törve nem . . .“

Roboz István.

A bankett.

Déli 1 órakor 100 terítékű fényes társasbéd volt a Koronában, melyen mindvégig lelkes hangulat uralkodott. Az első felköszöntőt *Berkes* Móricz Dr. ügyvéd mondta, melylyel általános tetszést aratott.

Ezután *Szily* Ádám dr. ügyvéd olvasta fel *Szell* Kálmáné szül. Vörösmarty Ilona, a nagy költő leányától az ünnepség rendező bizottságának elnökéhez intézett következő levelét:

Rátót, 1905. junius 9.

A szíves meghívást a szigetvári hazafias ünnepélyre családommal együtt köszönöm.

Kettős emlék lesz e hely ezentúl. Egyik azon hősé, ki szerint: „Embernek ember ellen okosság kívántatik“, főként nekünk magyaroknak; s aki „Az okosság mértékletességét“ tanácslá a magyar nemzetnek.

A másik emlék költőé, kinek láng szavai a fenségesen tiszta hazaszeretetet, a nemes önzetlenséget hirdetik s az okos meggondolást, a siker egyetlen föltételét.

A Nagynak kegyeletét a Nagy iránt

örökítik meg Önök hazafias elhatározással, midőn emléktáblát emelnek apám kegyelletes ottjártának, amiért is szívből osztom ez ünnepségben.

Szíves üdvözléttel

Szellné Vörösmarty Ilona.

A társasbédéről *Szell* Kálmánéhoz Rátóra a következő táviratot küldték:

Hazafias lelkesedéssel emlékeztünk meg mai ünnepnapunkon halhatatlan költőnk nagynevű leányáról; szívből kívánva, hogy a magas Mindenható sokáig éltesse *Szigetvár ünneplő közönsége.*

Felköszöntőt mondtak még *Olay* Lajos képviselő mint vice-házigazda gróf *Zichy* Jenőre, kinek nagyszámu érdemeit méltatta. Erre *Zichy* gróf az ünneplő közönséget köszöntö fel.

Dr. *Kriszt* Béla ügyvéd a székésférvári Vörösmarty körre és a jelenlevő *Vértessy* József igazgatóra, majd a Berzsenyi körre és annak küldöttére *Pete* Márton dr. szerkesztőre emelte poharát. *Bali* Sándor pedig a csurgói Csokonay kört és Dr. *Horváth* József tanárt éltette. *Mandeville* Frigyes pedig a város előjáróságot és *Andrássy* Sándor gróft. *Vértes* Béla *Olay* képviselőre mondott szép toasztot. *Zsigmond* Ferencz dr. pedig *Bali* Sándort a fáradhatatlan rendezőt köszöntötte fel. Erre nyomban *Pete* Márton dr. mondott lelkes felköszöntőt. Ezután megindult a toasztok áradatja.

Két óra tájban *Zichy* gróf felállott és szívélyes bucsút vett a jelenlevőktől s kíséretével az állomásra hajtatott s a 1/2 három vonattal *Vértessy* József titkárral zugó eljenzések közepette utazott el Zrinyi városából.

A hangverseny és táncz.

Este 8 órakor a polgári iskolában élvezetes concert volt, melyen *Schneider* Istvánné *Schneider* Ilonka, *Möglich* Elza, *Niedermayer* Károly (Pécsről) továbbá *Szabó* István dr. és *Stefán* Gyula működtek közre. A közönség minden egyes zeneszámot viharos tapsal honorált.

A hangverseny alatt a következő válasz érkezett *Szell* Kálmánétól:

A szigetvári ünneplő közönségnek

Szigetvárott.

Fogadják meleg köszönetemmel a megtisztelő megemlékezésért, szívből ünnepeltem Önökkel e mai emléknapot.

Szellné Vörösmarty Ilona.

A concert után a közönség a Korona vendéglőbe ment, hol reggelig tartó táncmulatsággal fejeződött be a szépen lefolyt ünnepély.

H I R E K.

— **Személyi hír.** *Olay* Lajos a szigetvári kerület orsz. gyűlési képviselője, kedden a reggeli vonattal Szigetvárról Budapestre utazott.

— **Esküvő.** *Gáts* Lajos mozsgói gyógyszerész, szerdán délután vezette oltárhoz a szigetvári plebánia templomban bájos aráját *Nicsovits* Margitot.

— **Adófizetés.** A kir. pénzügyigazgató jelenti, hogy május hóban a hét adóhivatalnál összesen 312902 korona 97 fillér egye-

nes adó fizettetett be, vagyis 321084 korona 96 fillérrel kevesebb mint a mult év eme hónapjában.

— **Névmagyarosítás.** *Banitz* György m. kir. czimzetes esendőrőrmester gyöngyösmelléki Jakos, valamint kiskoru Gyula, Erzsébet és Mária nevű gyermekei családi nevének „*Perényi*“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Közegészség.** A tisztí főorvos jelentése szerint az elmúlt hóban az általános közegészségi állapot az előző havinhoz képest javulást mutat és így jónak volt mondható. A fertőző betegségek közül járványosan uralkodott a vörheny 5 a kanyaró 16 községben. A trachomával fertőzött drávasamenti községekben összesen 508 trachomás találtattott.

— **Meteor hullás.** Szég égi tűnemény volt látható f. hó 11-én nálunk, melyet igen sokan néztek. Az égbolt keleti oldalán ugy 8—9 óra közt este egy kigyó alakú égitest lett egyszerre látható, mely gyönyörű ezüst fényvel vegyes kékes színben tündökölt, és körülbelül husz perezig volt tartott; ezután lassan-lassan elkezdett halaványodni, míg végre teljesen eltűnt. A szemlélő lakosság babonás áhitattal szemlélte a megmagyarázhatatlan tűneményt, és eltűnése után sokan háborut, majd jó esztendőt, és nagy anyagi boldogságot kezdettek belőle jóslni.

— **Nyilvános számadás.** A Vörösmarty-emléktábla leleplezési ünnepély hangversenyének bevétele 292 Korona 60 fillér.

Felülfizettek: Dr. *Kriszt* Béla 17 K 60 f., *Oscsodál* János 15 K., *Stern* Lajos (Pata) 5 K., *Apáth* Alajos (F. Hidvég) 3 K., *Koharits* Ferencz (Bares) 2 K. 80 f., *Ullmann* J. *Zsigmond* 2 K., *Kohn* Lipót 2. K., *Breuer* M. (Bpest) 1 K. 80., Dr. *Perczel* Győző 1 k. 70 f., *Perlstein* N. (Bécs) 80 f., N. N. 80 f., *Gál* Miksa 80 f., *Gyenis* Lajos 60 f., *Fischmann* Adolf 40 f., Dr. *Ka* 10 f.

— **A József kir. herczeg Szanatorim gyarapodása.** Régen mutatott társadalmunk olyan érdeklődést emberbaráti mozgalmak iránt, mint most, a mikor arról van szó, hogy a népsorvasztó betegséget a tudóvsznek borzalmas pusztításait enyhítsük. Városunk több lelkes hölgye tette magáévá az ügyet s úgy értesülünk, hogy az egyesületbe már eddig is több tag belépett. Tudvalevőleg az alapszabályok akként intézkednek, hogy a hol legalább tíz tag jelentkezik, ott a bizottságot megalakítják. Ez a tíz szám nem azt jelenti, hogy városunkban és megyénk nagyobb községeiben csak tíz tag iratkozzék be, ellenkezőleg azt hisszük, hogy e szép czélban találkozik mindenki a kiknek érző szívet adott a jó Isten. Minél többen leszünk együtt, annál többet tettünk a népsorvasztó betegség ellen.

— **Gyűrűs napfogyatkozás.** Egyik égi tűnemény a másikat éri. Tegnap is gyűrűs napfogyatkozás volt, melynek sok szemlélője akadt nálunk.

— **Az Antalnapi országos vásárra** felhajtatott 1411 szarvasmarha és 2420 ló, összesen 3631 drb. jószág. Eladatott szarvasmarha 654, ló 484, összesen 1138 drb. A másnapi kirakodó vásár oly gyér és semmit erő volt, hogy ilyen gyenge vásárra nem emlékszünk.

— **A közbiztonság megyénkben.** A kir. ügyész jelenti, hogy a felügyelete alatt levő fogházban az általános egészségi állapot kielégítő, — az elítéltek és vizsgálat alatt levő foglyok száma összesen 103.

— **Statisztika a háziállatokról.** A tavaszi haszonállat összeírás adatai szerint van Somogy megyében 167.709 szarvasmarha, 61919 ló, 456 szamár, 6 öszvér, 220223 sertés, 28433 juh és 67 kecske. Valamennyi állatfajnál apadás volt észlelhető, kivéve a a sertéseket. A juhok 29253 darabot fogytak, valószínűleg a kedvezőtlen gyapjuárak, valamint a tarka szarvasmarha tenyésztésére való áttérés miatt.

— **Dárius király kincseit** mai napig emlegeti a világ. Milyen gazdag és hatalmas uralkodó volt Dárius király valóban, hogy rengeteg kincsei honnan eredtek, azt a Világ Történelmének e heti füzeté mondja el és érdekes képekben mutatja be Dárius korának történetét. Színes műmelléklete megkapó jelenetet mutat be. Valóban érdemes foglalkoznunk ennek a vállalatnak a termékével. Olesón, kitűnő előadásban korra és történetre vonatkozólag egyaránt szemléltető munkát ad és buzgó munkásságot fejt ki, hogy a munka oda kerüljön mindenkinek az asztalára. Olesóságánál, könnyű hozzáférhetőségénél fogva ez a vállalat rövid idő múlva elmondhatja magáról, hogy az általános műveltség előmozdításához számottevően hozzájárult; mert a világtörténelemnek ismerete alapfeltétele a műveltségnek és amely vállalat ilyen pazar gazdagságu munkát, jó, becses irodalmi terméket ad azért a rendkívül olesó árért, az valóban a magyar általános műveltség körül szerzett magának érdemeket. A munkát a „Clobus“, műintézet adja ki és mutatószámot annak, aki kér, ingyen és bérmentve küld a Világ Történelme kiadó-hivatala, Budapest, Aradi utca 8.

— **Circus variete.** A most nálunk időző *Pavey* igazgató circusanak előadásaival mint tudjuk a közönség igen meg van elégedve. A mutatószámok egészen újak s kitűnők. Felelmitjük a 3 *Pavey* testvért mint kitűnő akrobatákat. Azon kívül a gummi embert, a kitűnő kerékpárost és a két kiváló zenéből hódzó stb. A társulat méltán megérdemli a pártfogást.

Említésre méltó *Nagy Károly Vilmos* czeplémi születésű hazánkfi, ki mint birkozó bejárta a világ nagyobb városait u. m. Berlin, Hamburg, Koppenhága, Páris és Londont s Európa legnagyobb birkozási versenyein részt vett. Koppenhágában 52 birkozó közül a 3000 koronás könyű sulyban, az első díjat nyerte. Most pedig felhívja Szigetvár és vidéke birkozóknak kívánó férfait, hogy vele a helybeli circus porondján mérközhetnek. Ki öt legyőzi, annak 500 koronát fizet. Nagy Károly hétfőn mutatkozik be a közönségnek s mint tudjuk már eddig hárman jelentkeztek, kik azon estén vele mérkőzni fognak.

— **Az állategészségügy viszonyok** kedvezőtlenek voltak a nagymérvű sertésvesz uralkodása miatt; mely összesen 27 községben lépett fel. A ragadós szájs- és körömfájás Mesztegnyő községből hurcoltatott széjjel.

— **Új cigaretták.** Julius hó 1-ével, — mint jó forrásból értesültünk, — a dohányjövődéki igazgatóság *Duna* elnevezéssel új cigarettákat hoz forgalomba. Különösen abban fog különbözni az eddigi cigarettáktól, hogy hosszú szopókájuk lesz. Állítólag igen kellemes ízűek lesznek dacára olesóságuknak ugyanis csak két fillér lesz darabja. Örülhetnek tehát a cigaretták szivók, a dohányjövődéki igazgatóság ezen újabb megkezdésének.

— **Hasznos tudnivalók.** Az orvostudomány tanítja, hogy az egészséges emberi szervezetnek naponta egy liter vizre van itatási szüksége. Ez a víz szolgál ugyanis a bevett ételek hígítására. E nélkül ugyanis a szervezet a megemésztet táplálékokat hasznosan feldolgozni nem tudja. Minthogy azonban a táplálékokkal a gyomorban minden esetben igen sok és különböző betegség csirája is bejut, fontos, hogy itatni olyan vizet használjunk, mely bakteriummentes legyen, tehát azon csirákat ne szaporítsa, másrészt a áplálékokkal bevett baktériumokat a gyomor

mornak megölni segítse s végül, hogy a víz a gyomrot ne rongálja.

Be van igazolva, hogy ilyen ezélokra a mohai Ágnes víz végtelenül alkalmas, mert teljesen bakteriummentes. Másodszor, minthogy szénsavat tartalmaz, a baktériumok mérgező hatását lerontja. És végül, minthogy a gyomrot alkalmasan izgatja, egyrészt ótvágyat csinál, másrészt bőséges elválasztását okozza azon gyomornedveknek, melyek azon kártékony baktériumokat megölik.

A mohai Ágnes víz fogyasztását különben is főként tavasszal, kiváltképpen lehet ajánlani. Ekkorra ugyanis a téli nehéz táplálkozás után a gyomor nagyon is megkívánja a gyomorjavítót. Másrészt ekkorra esik a legtöbb fertőző betegség, a mitől a mohai Ágnes-forrás a gyermeket és felnőttet biztosan megvédi. Gyermekknél ilyenkor mutatkoznak az angolkór tünetei, a melyeket a mohai Ágnes víz mérszartalmánál fogva megszüntet s végül tavaszra esik a legtöbb szülés, tehát ilyenkor van a legtöbb szoptató asszony is, a kiknek a mohai Ágnes forrás fogyasztása azért fontos, mert ez a víz a tejelválasztást nagyban fokozza.

Háztartások számára nagy üvegekben a mohai Ágnes-forrás különösen olesón kapható.

Tanügy.

— **Rajztanfolyam.** A nagy. kir. orsz. iparoktatási főigazgató *Szabó Gyula* szigetvári áll. elemi iskolai tanítót a győri rajztanfolyamra felvette.

— **Az évről vizsgák** az áll. elemi iskolában a következő sorrendben tartatnak meg: 21-én délelőtt II. fiu és II. leány osztály. délután I. fiu osztály. 23. d. e. I. leány, III. fiu, d. u. III. leány osztály. 24-én d. e. IV. fiu és leány. 26-án d. e. V. IV. vegyes osztályok vizsgái.

— **A helybeli áll. polgári iskola rajz- és női kézimunkakiállítás** a. hó 18-án (vasárnap) nyílik meg s erre a t. szülőket és tanügybarátokat ezennel tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Itt jegyezzük meg, hogy a kiállítást mi már megtekintettük s a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatunk felőle. Különben lapunk jövő számában e híreinkre még viszatérünk.

— **Nem lesz V-ik osztály.** A város kérvényére válaszolva, a tanfelügyelő azt írja, hogy a helybeli polgári iskola V-ik osztálya, a remélhetőleg csekély számú tanulók miatt nem lesz megnyitható.

Kiadja a szerkesztőség.

1277

1905. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szigetvári kir. bíróság mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy *Umrath* és társa végrehajthatóknak *Bagó József* és ifj. *Kis János* végrehajtást szenvedő elleni 905 kor 98 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szigetvári kir. bíróság területén lévő Szigetvár és Hatvan községben fekvő a szigetvári 17 sz. tjkvben felvett A + 2 rendsz. legelő illetőségre 40 kor. — a hatvani 228 és 278 sztkvben felvett A I 1-4 sorsz. ingatlanokból ifj. *Kiss János* jutalékára az árverést 1682 korban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905 évi július hó 18-ik napján délelőtt 9 órakor Szigetváron a tkvi irodában, illetve d. u. 2 órakor Hatvan községben a bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 4 kor. illetve 168 kor. 20 fill. készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42.§-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szigetvár 1905. évi április hó 27 n.

A szigetvári kir. bíróság mint telek-könyvi hatóság.

Vásárhelyi
kir. albiró.

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget a szerkesztő

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas** ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert. Elsősorban a **mohai**

ÁGNES-

forrás mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olesó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvószert fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyszernél fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légsző- és húgyszervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha gyomor-, bél és légszőhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarunk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májajaktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olesóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz. — Kedvelt borvíz.

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Főraktár:

Oscodál Gusztáv urnál.

Ugyan itt ingyen kapható az Ágnes-forrás díszes kivetelű ismertető füzeté.

Hangverseny!

Minden **vasárnap** és szerdán este az **Arany-golyó** kerthelyiségében kitűnő cigányzenekar hangversenyez.

A t. közönség szives látogatását kéri

Kaszter József
vendéglős.

